

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, доцента
Запотоцької Олени Василівни на дисертацію Воронок Наталії Петрівни на
тему: «Адміністративно-правове регулювання діяльності органів
місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право**

Актуальність обраної теми дисертації. Безпека дорожнього руху була і залишається одним із важливих питань, які потребують постійної уваги науковців. Вивчення проблем діяльності системи органів публічної адміністрації у сфері безпеки дорожнього руху дає поштовх до ефективного удосконалення роботи вказаної системи. Статистичні дані, які постійно оприлюднюються Департаментом патрульної поліції, свідчить, що більшість дорожньо-транспортних пригод відбуваються у межах територіальних громад.

Згідно рекомендацій міжнародних інституцій для побудови єдиного цілісного механізму, направлено на подолання проблем у сфері безпеки дорожнього руху, органи місцевого самоврядування мають залучатися до забезпечення безпеки дорожнього руху на рівні з органами державної влади.

Однак, на даний час роль органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху не досліджена, у зв'язку з чим існують значні прогалини у правовому регулюванні діяльності вказаних органів та побудови ефективної, взаємопов'язаної системи органів публічної адміністрації у сфері безпеки дорожнього руху. Вказане має наслідком розрізненість дій таких органів, відсутність чітких визначених напрямків діяльності та взаємодії, перекладання повноважень на інші інституції, що в свою чергу має наслідком постійно зростаючий рівень смертності на дорогах.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Зміст дисертаційного дослідження та опублікованих наукових праць дає підстави стверджувати, що завдання, результати і висновки поданої до розгляду роботи цілком обґрунтовані. Методологічну основу дослідження становлять як

загальнонаукові так і спеціальні методи наукового пізнання. База дослідження ґрунтується на значному обсязі нормативно-правових актів України так й інших країн та наукових працях (загальний обсяг становить 220 найменувань). Емпіричну базу дослідження становлять опитування, проведені дисертанткою серед органів місцевого самоврядування щодо переліку проблемних питань, що окремо висвітлено у відповідних розділах дисертаційного дослідження (підрозділи 1.3, 2.2, 2.3).

Мета і завдання цілком відповідають заявленій темі. Можна з впевненістю сказати, що дисертанткою досягнуто заявленої мети, адже її здобутки викладені у законопроектах зареєстрованих Верховною Радою України: «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо розміщення транспортних засобів на об'єктах благоустрою» (№ 8346 від 11 січня 2023 р.); «Про внесення змін до Закону України «Про дорожній рух» щодо забезпечення планування заходів для підвищення безпеки дорожнього руху» (№ 8353 від 12 січня 2023 р.); «Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо врахування вимог безпеки дорожнього руху при плануванні та забудові територій» (№ 8354 від 12 січня 2023 р.); «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення вивчення правил безпеки дорожнього руху» (№ 8356 від 12 січня 2023 р.). Проект «Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо врахування вимог безпеки дорожнього руху при плануванні та забудові територій» рекомендований профільним Комітетом з питань транспорту та інфраструктури Верховної Ради України до розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Крім зазначених пропозицій, що знайшли своє вираження у зареєстрованих законопроектах, дисертанткою зроблено ще ряд пропозицій щодо удосконалення нормативно-правового регулювання у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху та діяльності органів місцевого самоврядування у вказаній сфері (підрозділ 3.2.).

Дисертація має логічну структуру, яка дозволяє розкрити поставлені

дослідницькі завдання та досягти поставленої мети.

В розділі 1 дослідження дисертантка обґрунтовано, спираючись на дослідження нормативно-правових актів та наукові здобутки інших авторів, доходить до висновків щодо історичного коріння проблем нормативно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху. Як вірно зазначає авторка, нерозмежованість компетенції органів місцевого самоврядування та органів місцевої виконавчої влади є наслідком радянської спадщини та притаманна багатьом сферам правового регулювання. Розглядаючи питання щодо поняття та структуру безпеки дорожнього руху як сфери впливу органів місцевого самоврядування по її забезпеченню Воронюк Н.П., спираючись на роботи науковців щодо питань «безпека», «безпека дорожнього руху», запропоновано розглядати безпеку дорожнього руху як сукупність превентивних та поставарійних заходів. Для визначення ролі органів місцевого самоврядування як суб'єктів забезпечення безпеки дорожнього руху дисертанткою проаналізовано ряд міжнародних актів та діюче законодавство України. На основі вказаного аналізу та на підставі проведених опитувань органів місцевого самоврядування визначено ряд основних проблем діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху.

Розділ 2 здобувачкою на основі існуючих підходів щодо розуміння поняття та структура механізму адміністративно-правового регулювання дано визначення понять «механізм адміністративно-правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху», «адміністративно-правові норми у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху органами місцевого самоврядування», визначено риси правових відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху органами місцевого самоврядування. На підставі діючих нормативно-правових актів доведено наявність особливого статусу органів місцевого самоврядування мають порівняно з іншими суб'єктами, які здійснюють повноваження у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, яка полягає у законодавчо встановленій

можливості видання нормативно-правових актів, які визначають засади політики у сфері безпеки дорожнього руху на певній території. Здобувачкою запропоновано превентивну діяльність органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху розглядати як сукупність дій: аналітичні, планувальні, експертно-оцінювальні, реалізаційні, моніторингові. Авторкою обґрунтовано доведено необхідність застосування дворівневої системи виконання заходів: виконання експертно-оцінювальних заходів іншим структурним підрозділом чи іншою посадовою особою. Враховуючи міжнародний досвід, дисертантка доходить обґрунтованого висновку про те, що поставарійна діяльність є частиною діяльності органів публічної адміністрації по забезпеченню безпеки дорожнього руху. На основі проведених опитувань серед органів місцевого самоврядування зроблено висновок, що вказані органи в своїй більшості не виконують та не мають наміру виконувати заходи в сфері поставарійної діяльності.

В розділі 3 Воронюк Н.П. проаналізовано нормативно-правові акти Швеції, Норвегії, Австралії, Республіки Корея, США, узагальнено практику залучення органів місцевого самоврядування до забезпечення безпеки дорожнього руху, на підставі чого зроблено ряд рекомендацій щодо застосування ефективних механізмів виконання органами місцевого самоврядування завдань у сфері безпеки дорожнього руху. З урахуванням визначених у попередніх підрозділах дослідження висновків щодо проблематики діяльності органів місцевого самоврядування, авторкою запропоновано ряд пропозицій щодо усунення прогалин у нормативно-правовому регулюванні. Враховуючи ієрархічність побудови системи органів у сфері безпеки дорожнього руху, Воронюк Н.П., пропонує два рівні взаємодії органів місцевого самоврядування з іншими суб'єктами публічної адміністрації в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: вертикальний (в якому органи місцевого самоврядування відповідної територіальної громади є ланкою у загальнодержавній системі забезпечення безпеки дорожнього руху) та горизонтальний (в якому органи місцевого самоврядування відповідної

територіальної громади є основним суб'єктом у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху).

Наукова новизна отриманих результатів. Дисертаційне дослідження Воронюк Н.П. заповнює прогалину у наукових дослідженнях щодо органів публічної адміністрації у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Значна когорта вчених, які займались питаннями діяльності вказаних органів, залишали поза увагою діяльність в означеній сфері органів місцевого самоврядування. Авторкою здійснено комплексний аналіз діючого законодавства, рекомендацій міжнародних інституцій, світової практики та на їх основі визначено проблеми у правовому регулюванні діяльності органів місцевого самоврядування у сфері безпеки дорожнього руху та визначено напрямки вдосконалення законодавства щодо підвищення ролі органів місцевого самоврядування та побудови системи органів публічної адміністрації у сфері безпеки дорожнього руху.

Новизною дослідження є широкий аналіз проблематики діяльності органів місцевого самоврядування та визначення основних напрямів удосконалення нормативно-правового регулювання діяльності органів в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: розмежування компетенції місцевих рад та їх виконавчих органів; розмежування компетенції органів місцевого самоврядування та місцевих органів державної виконавчої влади; визначення на законодавчому рівні особи, яка є відповідальною за забезпечення безпеки дорожнього руху в межах територіальної громади.

Заслужують на увагу положення дисертації, в яких авторкою вперше запропоновано визначити напрями діяльності органів публічної адміністрації по забезпеченню безпеки дорожнього руху: 1) превентивна діяльність – це діяльність по запобіганню реальним чи потенційним загрозам виникнення дорожньо-транспортних пригод, зменшення їх негативних наслідків; 2) поставарійна діяльність – діяльність, спрямована на подолання наслідків дорожньо-транспортних пригод.

Важливим здобутком є запропонована Воронюк Н.П. класифікація

діяльності органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: відносини, що складаються в процесі забезпечення безпеки автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів та інших місць, призначених для пересування людей та перевезення вантажів за допомогою транспортних засобів; відносини, що складаються в процесі забезпечення безпечної поведінки учасників дорожнього руху; відносини, що складаються в процесі забезпечення безпеки транспортних засобів; відносини, що складаються в процесі забезпечення безпеки вантажів; відносини, що складаються в процесі подолання наслідків дорожньо-транспортних пригод.

Авторкою проаналізовано існуючі положення науки адміністративного права та надано авторські визначення дефініцій: «безпека дорожнього руху», «забезпечення безпеки дорожнього руху», «безпекова інфраструктура», «безпечність транспортного засобу», «безпечний вантаж», «безпечна поведінка учасника дорожнього руху».

Дисертація містить й інші положення, що підтверджують наукову новизну одержаних результатів та їх практичне значення.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в дисертації положення, висновки і пропозиції можуть бути використані:

- в практичній діяльності – для поліпшення роботи органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Державне підприємство 22 «Фінансування інфраструктурних проектів» Державного агентства інфраструктурних проектів України; довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Комунального підприємства «Інформатика» (КП «Інформатика») виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 03 лютого 2023 р. № 356-182); довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Комунального підприємства «Центр організації дорожнього руху» виконавчого органу

Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 28 лютого 2023 р. № 053/04-03/1565);

- у правотворчості – при розробленні проєктів Законів «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо розміщення транспортних засобів на об'єктах благоустрою» (№ 8346 від 11 січня 2023 р.); «Про внесення змін до Закону України «Про дорожній рух» щодо забезпечення планування заходів для підвищення безпеки дорожнього руху» (№ 8353 від 12 січня 2023 р.); «Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо врахування вимог безпеки дорожнього руху при плануванні та забудові територій» (№ 8354 від 12 січня 2023 р.); «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення вивчення правил безпеки дорожнього руху» (№ 8356 від 12 січня 2023 р.) (довідки щодо впровадження результатів дисертаційного дослідження народного депутата України В.В. Крейденко № 257-23 від 22 лютого 2023 р.; № 258-23 від 22 лютого 2023 р.; № 259-23 від 22 лютого 2023 р.; № 260-23 від 22 лютого 2023 р.);

- в освітньому процесі – при підготовці та проведенні лекційних, семінарських і практичних занять зі здобувачами вищої освіти з адміністративного права, публічного адміністрування, адміністративної відповідальності, безпеки дорожнього руху (акт Національної академії внутрішніх справ від 28 березня 2023 р.); 23 – науково-дослідній сфері – як основа для подальших досліджень загальноправових питань правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху.

Дотримання принципів академічної доброчесності. Проаналізувавши зміст дисертації та наукових праць авторки, доходимо до висновку про дотримання Воронюк Н.П. принципів академічної доброчесності.

Дискусійні положення дисертаційного дослідження. Визнаючи системність, цілісність і новизну дослідження Воронюк Н.П., варто звернути увагу на певні дискусійні моменти, які стосуються подальшого вивчення досліджуваної проблеми, актуальність якої пов'язана, передусім, з винятковою

важливістю побудови ефективної системи органів публічної адміністрації у сфері безпеки дорожнього руху.

1. Визначаючи існування проблеми габаритно-вагового контролю у населених пунктах (підрозділ 1.2.), авторка пропонує надати повноваження сільським, селищним, міським радам приймати рішення про запровадження габаритно-вагового контролю на вулицях та дорогах населених пунктів територіальної громади. Але в роботі не визначено, яким чином буде здійснюватися практична реалізація такого запровадження, який орган: орган місцевого самоврядування чи інший орган публічної адміністрації виконуватиме завдання щодо контролю габаритно-вагових параметрів.

2. Розглядаючи питання про визначення особи, відповідальної за забезпечення безпеки дорожнього руху в межах територіальної громади (підрозділ 3.2.) Воронюк Н.П. вказує, що відповідальність сільського, селищного, міського голови є в першу чергу політичною. Однак, авторкою не викладено власної думки щодо можливості та необхідності застосування інших видів відповідальності: цивільно-правової, адміністративної, кримінальної.

3. У підрозділі 2.2. Воронюк Н.П. вказує, що на даний час органи місцевого самоврядування не мають можливості впливати на безпечність транспортних засобів, які використовуються як таксі, що в тому числі, впливає на безпечність транспортних засобів, які використовуються для надання таких послуг. Однак, дисертантка не наводить власного бачення вирішення такої проблеми.

4. Воронюк Н.П. пропонує створити в структурі виконавчих органів місцевого самоврядування окремі підрозділи, до повноважень яких буде віднесено лише управління безпекою дорожнього руху. При цьому, такі органи будуть мати можливість координувати та контролювати роботу всіх структурних підрозділів, які реалізують заходи по забезпеченню безпеки дорожнього руху поряд з основними своїми завданнями (підрозділ 3.2.). Разом з тим, координація та контроль інших структурних підрозділів, які є

рівнозначними у структурі органу місцевого самоврядування, та не підпорядковуються органу, що забезпечую безпеку дорожнього руху, є проблематичним. Авторкою не зазначено, яким чином має бути вирішена вказана проблема.

5. Розглядаючи питання про ефективність засобів стимулювання безпечної поведінки учасників дорожнього руху дисертантка вказує, що після запровадження системи фото-відеофіксації порушень правил зупинки та стоянки органами місцевого самоврядування хоча б декількома найбільшими містами держави необхідно дослідити їх результати на підставі таких досліджень зробити висновки щодо можливості надання повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності уповноваженими особами органів місцевого самоврядування й інших учасників дорожнього руху, чи водіїв за інші правопорушення. Однак, авторкою не наведено конкретних правопорушень, розгляд справ по яких у режимі фото-відеофіксації пропонується віднести до компетенції органів місцевого самоврядування.

Наведенні зауваження та міркування жодною мірою не впливають на високу оцінку дисертації Воронюк Н.П., не знижують її наукову та практичну цінність. Висловлені побажання є дискусійними та спрямовані на активізацію подальших наукових досліджень визначеної проблематики.

На підставі викладеного можна зробити **висновок**, що дисертаційне дослідження Воронюк Наталії Петрівни на тему: «Адміністративно-правове регулювання діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню безпеки дорожнього руху» за актуальністю, структурою, повнотою викладу матеріалу, аргументацією основних положень, новизною отриманих результатів дослідження є завершеною працею, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для науки адміністративного права, відповідає вимогам спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Офіційний опонент:

**професор кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права
Державного торговельно-економічного
університету, доктор юридичних наук,
доцент**

О. Запотоцька

Олена ЗАПОТОЦЬКА

Підпис <u>О. Запотоцька</u>	засвідчую
Начальник відділу кадрів <u>В. Пинкич</u>	

